

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă,
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparate

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni afară de lunile de vacanțe Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 500 Lei pe 1 an
Advocați 400 Lei pe 1 an
Magistrați 300 Lei pe 1 an
Un număr simplu 20 Lei
Un număr dublu 30 Lei
Un număr vechi 35 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 18 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și orice cereri de adție. Telefon 630

S U M A R U L

1. Înțelesul art. 45 pr. pen. rom. de Ernest Cedur Aslan
Cons. la Curtea de Apel Timișoara
2. Chestiuni de medicină legală de dr. Od. Apostol
medic spital Cluj
3. Aplicarea legii pentru contencios adm. în materie de rechiziție de Grib
4. Rentă viageră. Uz și drept în vigoare. Jurispr. Curtea de Apel Timișoara cu o adnotare de S. Ligeti
advocat Timișoara
5. Dreptul de o cerere întreținere. Jurispr. Curtea de Apel Brașov S. II. cu o adnotare de I. J. C.
6. Jurispr. Stabilele de instanțele Jud. din Ardeal și Casație
7. Material de unificare (Refacerea Cărilor Funduare din Bucovina) dr. Vasile Baldur
Fost Preș. Curtea de Apel Cernăuți
8. Informațiuni

Răspuns la Articolul:

Înțelesul art. 45 Pr. Pen. Rom. (cercetări cu 45.)

Domnul I. Mănescu, Președinte la Curtea de Apel Cluj, prin acest articol, face critica Deciziei Nr. 96, din 10 Aprilie 1926, dată de Camera de Punere sub Acuzare de pe lângă Curtea de Apel Timișoara, publicată în Ardealul Juridic, Nr. 9 din 1. Mai 1926.

Ca membru al acestei Camere și ca redactor al Deciziei, dătesc, atât personal cât și în numele colegilor, cari au semnat Deciziunea, un răspuns D-lui Președinte și mă execut:

În primul loc aduc mulțumiri, D-lui Mănescu în numele acelor unora, din membrii Camerei, cărora D-sa a binevoit a le transmite considerațiunea sa și apoi atât în numele acestora, cât și acelor ce nu sau bucurat de aceasta favoare, îi transmit deplina lor stimă și considerațiune;

Cu privire la critică, în primul loc trebuie să observ, că ea nu poate fi îngăduită de cât cu condiția, sine qua non, de a se reproduce exact și complet starea de fapt, cum și chestiunea de drept, care le-au avut în vedere și au fost tranșată, prin hotărârea ce formează

obiectul criticii.

Înutil de adăugat, că atât timp cât criticul se abate de la aceste condițiuni esențiale, lucrarea sa perde caracterul său critic și ca atare nu mai poate fi de nici un folos.

Constată și aceasta voi dovedi-o mai jos, că onoratul critic nu a observat aceste condițiuni, întru cât din starea de fapt a Deciziei a omis o parte esențială, pe care instanța a avut-o în vedere și care în mare parte a determinat soluționarea chestiunii în drept.

D-sa și în ce privește chestiunea de drept, tranșată de Cameră, o deplasează, punându-o cu totul altfel și în alt mod de cât a fost pusă și tranșată prin deciziune.

Mă întreb de ce aceasta omisiune și deplasare a chestiunii de drept din cadrul ei?

Oare nu ar fi aice locul, să zicem după cum D-l Președinte să exprime în articolul său critic, că într'adevăr poate fi vorba de prezențe false și după cum vom vedea mai jos și de concluziuni nelogice?

Oare nu toate aceste l-ea făcut pe D-sa să întrevadă ușurința sarcinei, în critica ce și-a propus a face?

Chestiunea în fapt stabilită de Cameră și pe care o reproduc fidel, din Deciziunea este următoarea:

Parchetul de Arad, cu adresa Nr. 418/1926 înaintează Judelui-Instructor, de pe lângă acel Tribunal, dosarul Nr. 2681/1925 coprinzând actele dresate de poliție, în contra femeiei B. E., bănuită de pruncucidere, cu rugămintea de a proceda conform art. 45 pr. pen.

Pe baza acestei sesizări, judecătorul de instrucție, în ziua de 3 Februarie 1926, procedează la luarea interogatoriului bănuitei, iar în zilele următoare la ascultarea mărtoriilor.

Prin ordonanța din 22 Martie, Judele-Instructor, constatând că cercetările sunt terminate, trimite dosarul parchetului, pentru concluziuni;

Parchetul prin rechizitorul definitiv Nr.

3915/1925, în lipsă de îndici penale, găsește că nu e loc de urmărire și dispune restituirea dosarului D-lui Jude-Instructor pentru a găsi prin ordonanță, că nu este loc de urmărire.

D-l Jude-Instructor prin ordonanța, din 3 Martie a. c. își declină competența de a da ordonanța definitivă și dispune trimiterea dosarului la parchet, pentru clasare.

Din starea de fapt expusă mai sus, D-I Președinte Mănescu a găsit cu cale să omită, în articolul său critic, faptul luării interogatoriului bănutei de către Judele-Instructor și credem că aceasta omisiune, este datorită împrejurărilor probabile, că D-sa nu a acordat faptului nici o importanță, cu toate că, după cum vom arăta mai jos, el este esențial, și în mare parte a determinat Camera în soluționarea chestiunii de drept.

Chestiunile de drept, rezolvate prin deciziune sunt următoarele:

1. Din modul cum a fost sesizat Judele-Instructor și din modul cum D-sa a procedat la instruirea cauzei, poate el fi considerat ca sesizat conform art. 45 Pr. pen., sau trebuie considerat ca investit printr'un rechizitor introductiv.

2. În cazul acesta din urmă, găsit de Camera a fi cel real, se poate el desesiza, în alt mod, decât printr'o ordonanță definitivă, de urmărire sau de neurmărire?

Aceste sunt chestiunile, principale, de drept, tranșate prin deciziunea Camerei și nu chestiunea pusă de Onorabilul critic, că: are sau nu nevoie procurorul de o ordonanță de neurmărire, sau de urmărire, din partea judecătorului de instrucție, când el față cu cercetările făcute și cerute pe baza art. 45 Pr. p., a dat o decizie de clasare.

Astfel stând lucrurile, credem că sunt cu totul inutile și deplasate afirmațiunile din articolul critic, că: Nu ar fi oare nu numai ilegal, dar nici logic ca să supunem actele procurorului, cenzurei judecătorului de instrucție; ba chiar să confirmăm printr'o înaltă deciziune, pretențiunile unui procuror, care fie că nu are mândria funcției sale, fie că nu are curajul convingerii sale, cere să fie acoperit printr'o ordonanță a judecătorului de instrucție.

Ar fi să dăm un rol, pe care legea nu-l acordă unui ofițer de poliție judiciară;

Ar fi să dăm ocazie unui ofițer de poliție judiciară, să cenzureze pe procuror;

Dl procuror general, ar fi fost mai bine să rămână cu ideile, pe cari se zice că ile-a atribuit, subalternul său, judele instructor că puse într'un ordin circular etc.

Mă întreb, și cred că cu drept cuvânt, de ce atâtea fraze, de ce atâtea argumente, de ce atâtea săgeți neertătoare, în contra bieților magistrați chemați a soluționa chestiunea?

De ce aceasta tenacitate „á outrance“, a D-lui Mănescu, de a discuta cu orice preț o chestiune, care pentru numele lui Dumnezeu, nu a avut-o în vedere și nu a fost tranșată prin deciziunea Camerei?

De ce atâta discuție asupra art. 45 Pr. pen. a cărui drum este atât de bătătorit, când după cum D-sa binevoiește a recunoaște: Camera ar avea-o oarecare cunoștințe asupra acestor principii, lucru pentru care îi suntem profund recunoscători?

De ce în fine când, însuși D-sa recunoaște că: Din punct de vedere teoretic și în regula generală, D-sa este de acord cu camera de punere sub acuzare.

Și toate aceste pentru ca în schimb, în ce privește chestia care interesează: nimic sau prea puțin.

Să vedem acum cum a procedat Camera în soluționarea chestiunii de mai sus:

În primul loc a examinat jurisprudența, în aceasta materie, a Inaltei Curți de Casație și anume:

1. Deciziunea cas. II. Nr. 3135/1912, care spune că: Judecătorul de Instrucție sesizat de parchet, conform art. 45, nu se poate desinvesti de afacere, decât făcând toate investigațiile posibile și dând o ordonanță de urmărire sau de neurmărire.

2. Deciziunea cas. II. Nr. 326/1920, care spune că: orice cerere transmisă judeului instructor, de parchet, pentru a deschide o informație relativă la o crimă sau un delict, constituie un rechizitor introductiv și judele instructor, primind acest rechizitor, este sesizat „hic et nunc“ de acțiunea publică și nu mai poate fi desinvestit, până ce nu dă ordonanța sa de urmărire sau neurmărire.

3. Deciziunea cas. II. Nr. 1564/923, care spune că: Judele Instructor fiind sesizat de parchet, de a proceda la cercetări, conform art. 45, „ipso facto“, a fost investit cu acțiunea publică și el procedând la cercetări nu poate fi desinvestit de acțiunea publică, decât printr'o ordonanță definitivă.

Pe de altă parte Camera a avut în vedere principiile stabile de doctrină, în materie, asupra cărora și Dl Mănescu este de acord și anume:

1. Că acțiunea publică să exercită numai pe procuror, fără a putea transmite acest drept altui magistrat și că numai în mod ex-

cepțional, în caz flagrant delict, acest drept îl are și Judele Instructor și cu excepțiunea, pentru cazul când partea vătămată se constituie parte civilă.

2. Că nu se poate considera acțiunea publică ca deschisă, cât timp nu se indică persoana infractorului și infracțiunea comisă.

Camera s'a raliat la părerea doctrinei, pentru motivele arătate mai sus, stabilind că în cazul cercetărilor cu 45, cât timp nu se indică persoana infractorului și infracțiunea comisă, nu se poate considera acțiunea publică ca deschisă.

Odată chestiunea de drept stabilită, urmează a se examina în speță, dacă din modul cum judele instructor a fost sesizat de parchet, cum și din modul D-sale de procedare în cauză, poate fi considerat ca sesizat conform art. 45 Pr. pen. rom. pentru cercetări numai, sau pe baza unui rechizitor introductiv.

Camera, în primul loc a constatat că: prin adresa parchetului, se indică atât persoana infractorului, cât și faptul penal ce i se imputa.

Ca atare, consecvență principiilor mai sus expuse, asupra căror și D-l Mănescu este de acord, a considerat acea adresă ca un rechizitor introductiv și în consecință a găsit, că judele instructor astfel sesizat, nu se mai poate desisa de afacere, în alt mod, decât procedând în conformitate cu art. 128 și urm. din Pr. pen. rom., prin darea unei ordonanțe definitive de urmărire sau neurmărire.

Camera a avut în vedere deasemenea și faptul că: Judele Instructor sesizat de parchet, procedează de îndată și în prim loc la luarea interogatorului bănuitului.

Ori este știut că acest fapt constituie primul act de instrucție propriu zisă, care nu poate să aibă loc, atâta timp cât o persoană nu este pusă sub inculpare, printr'un rechizitor introductiv.

Că rostul interogatorului este: de a aduce la cunoștința inculpatului faptul penal ce i se impută, de a da posibilitate magistratului instructor ca și prin acest mijloc de dovadă, să ajungă la descoperirea adevărului și pe de altă parte de a oferi inculpatului posibilitatea și mijlocul de a se apăra.

Odată îndeplinit acest act de instrucție propriu zisă, mai poate fi îndoială că instructorul nu a fost sesizat prin rechizitor introductiv?

Dl Mănescu nu atribuie însă nici o importanță faptului și deduc aceasta din faptul

omisiuni, ci pur și simplu ajunge la concluziunea că în speță judele instructor nu poate fi considerat decât ca sesizat pe baza art. 45, pentru cercetări și nici de cum prin rechizitor introductiv.

Ca să ajungă la aceasta concluziune, D-sa se bazează pe următoarele împrejurări:

1. Din adresa parchetului rezultă că sa cerut instructorului să procedeze la cercetări conform art. 45, ceea ce indică că parchetul, nu era edificat nici asupra faptului și nici asupra autorului.

2. S'a întrebuințat termenul bănuit, de către parchet, care nu are semnificațiunea de invinuire, cum se cere imperios de lege.

3. Că procurorul, când pune în mișcare acțiunea publică, ar face operă de judecător, care în limbajul juridic poartă numele de hotărîre, etc.

Socotesc că calificarea unui act judecătoresc trebuie făcută ținându-se seamă de cuprinsul său, dacă actul conține condițiunile esențiale cerute de lege, indiferent de titlu, formă și alte condițiuni de mică importanță.

Că în speță, întrucât adresa parchetului, prin care judele instructor este sesizat, conține în cuprinsul ei, condițiunile esențiale ale unui rechizitor introductiv: persoana inculpată și faptul penal ce i se pune în sarcină, nu poate ca atare fi considerat în alt mod, decât ca un rechizitor introductiv.

Din împrejurarea că se indică atât persoana cât și faptul penal, cu tot calificativul de bănuit, evident, nu se poate susține, cum pretinde Dl Mănescu, că parchetul nu ar fi fost edificat asupra persoanei și faptului penal ci tocmai contrariul.

Că s'a întrebuințat în mod greșit termenul de bănuit în loc de inculpat și că sa cerut instructorului să procedeze la cercetări conform art. 45, faptele nu pot avea semnificațiunea ce voiește să le o atribuie Dl Președinte, ele fiind de o minimă importanță, față de celelalte elemente pe care sa sprijinit Camera, pentru a deduce existența rechizitorului introductiv.

De altminteri, și în cazul sesizării judelei instructor cu rechizitor introductiv, el după îndeplinirea primului act de instrucție, luarea interogatorului inculpatului, procedează tot la cercetări.

În ce privește rechizitorul, doctrina și citez pe: Faustin Helie și Garraud, pentru definirea rechizitorului întrebuințează termenul: requerir, care înseamnă a cere;

Rechizitorul este dar o cerere pe care

Ministerul public o adresează Judelui Instructor pentru a face cercetări, în contra unei persoane, indicată și pentru un fapt penal arătat în acea cerere.

Inalta Curte de Casație, prin Deciziunea S. II. Nr. 326/1920 definește rechizitorul introductiv în modul următor: orice cerere transmisă judeului instructor de parchet, pentru a deschide o informațiune relativ la o crimă sau delict.

Așa fiind, credem că este pe deplin justificată calificarea de rechizitor introductiv, dată de Cameră adresei de mai sus.

În tot cazul ne vom feri să întrebuițăm termenul de hotărâre, pentru rechizitor, cum și de al compara cu un asemenea act judecătoresc, caracterele acestor două acte judecătorești, fiind cu totul diferite, fapt asupra căruia credem că nu mai este necesar să mai insist.

În ce privește instrucțiunea în rem, am susținut și susținem încă, că atât timp cât judele instructor este sesizat, semnalându-se numai comiterea unui fapt, care ar putea să aibă caracter penal, el face o instrucțiune în rem, căutând în primul loc să stabilească caracterul faptului săvârșit.

Când acest fapt întrunește condițiunile unui fapt penal și când în indicile adunate rezultă prezumții în contra unei persoane, ca autor a acestui fapt, el pe baza rechizițiunilor parchetului, procedează la o instrucțiune în personam, în contra aceluia în contra căruia sunt indicile.

Nimic mai logic, mi se pare și chestiunea se poate găsi în orice tratat de instrucție criminală, la capitolul separațiunii puterilor de instrucție și urmărire.

Inchei cu aceasta, asigurându-l pe D-l Președinte Mănescu, încăodată, de toată stima și considerațiunea ce i-o pășrăm.

Timișoara, 15 Iulie 1926.

Ernest Ceaur Aslan,

Consilier la Curtea de Apel Timișoara.

Aplicarea legii pt. Contenciosul adm. în materie de rechiziție

Reclamanta vād. G. A. s'a adresat prin acțiunea sa cu No. C I. 558—1926 către contenciosul administrativ de pe lângă Curtea de Apel din Cluj, atacând hotărârea Ministerului de Interne din București care în speță a procedat ca autoritatea superioară a Comisiei mixte de Rechiziții din Cluj și care prin decizia ei a aplicat rechiziția asupra unui local de atelier asupra căruia fusese eliberat brevet de industrie de mai multe decenii.

Reclamanta în petiția sa a arătat baza de drept în virtutea căreia funcționează Comisiile mixte de rechiziții, a invocat jurnalul Cons. de min. cu No. 2435 din 5 Oct. 1923 (M. O. 152 din 10 Oct. 1923) prin care s'a dat temeiul aplicării legii rechizițiilor și regulamentului ei, s'a referit la reg. de locuințe cu No. 4868 din M. O. 178 din 14 Nov. 1920 și în fine s'a bazat la introducerea acțiunii pe art. 1 și 4 din legea pt. Contenciosul Adm. apărută în M. O. 284 din 23 Dec. 1925 precum și art. 99 și 107 din Constituțiune.

În baza acestora a cerut anulare hotărârei de rechiziții.

Curtea de Apel din Cluj, Secția I. a dat în ședința restrânsă deciziunea de mai jos.

România Curtea de Apel Cluj. Secția I.
No. C. I. 558/1926.

In numele legii

S'a luat în cercetare cererea în justiție a reclamantilor Văduva lui X. Y. dom. în Cluj înreg. sub No. 558—1926 în contra Ministerului de Interne pentru anularea deciziunea No. 3970—1926 a aceluia Ministru.

Curtea

În ședința restrânsă din 5 Maiu 1926 a pronunțat următoarea.

Deciziune

Respinge cererea ca inadmisibilă.

Motive

Reclamantii au înaintat plângere în justiție, și au cerut anularea hotărârei No. 3970 din 10 Martie 1926 a Ministerului de Interne prin care s'a respins apelul acestora făcut în contra deciziunii Comisiunii Mixte, de pe lângă Prefectura Județului Cluj, prin care s'a dispus requirarea unei locuințe din proprietatea lor, pe seama unui funcționar.

Considerând, că cu privire la requiziționarea locuințelor, cari urmează a fi atribuite militarilor și funcționarilor publici sunt instituite anumite instanțe speciale, Comisiunile mixte de rechiziții, iar în contra hotărârilor acestor Comisiuni înființate pe lângă prefecturile de județ din Ardeal, singura cale de atac este aceea a recursului la Ministerul de interne, care hotărăște în ultima instanță.

Că astfel fiind, în contra hotărârei Ministerului de Interne nefiind deschisă o altă cale de atac, din acest punct de vedere, plângerea este neadmisibilă.

Considerând că ordonanța Ministerului de Interne prin care s'au orânduit în Ardeal requiziționarea de locuințe pentru funcționarii publici și militari, trebuie să fie privită ca o necesitate pentru ocrotirea interesului general, în vederea bunului mers al serviciilor publice și a menținerii ordinii întregi în Stat și deci potrivit art. 2, din legea pentru Contenciosul Administrativ aceea are caracterul actelor de guvernământ și ca atare plângerea fiind inadmisibilă și pentru acest motiv a trebuit respinsă.

Cluj, 5 Maiu 1926.

Primpreședinte: ss Dr. Pompei Micșa. Raportor: ss Ulvianu. Volant: ss A. Balas. Grefier: ss. Leoca.

Fapt este că Comisiile mixte de rechiziții din orașe sunt întocmite și au și luat ființă în baza jurnalului Consiliului de miniștri cu No. 2435 din 5 Oct. 1923 (M. O. 152 din 10 oct. 1923) care pe temeiul dat de legea rechizițiilor, al cărei regulament în art. 1 spune că atunci când interesele țării ar reclama după incuviințarea jurnalului de Miniștri cu 2435 din 5 Oct. 1923 autoritate militară are dreptul ca în condițiunile și limitele prescrise de lege să ceară dela locuitor ceea ce este necesar pt. apărarea țării.

Comisiunile mixte de rechiziții funcționează după dispozițiile regulamentului asupra legi rech. și după instrucțiunile Min. de Int. apoi după regulamentul de locuințe No. 4868 din M. O. 178/14 Nov. 1920.

Astfel la baza rechizițiilor de locuințe stă o lege, care trebuie respectată la aplicarea ei. Cu toate că „rechiziția“ este o necesitate pt. ocrotirea interesului general în vederea bunului mers al serviciilor publice, normele date pt. aplicarea ei trebuiesc respectate pe deplin.

Actul de a rechiziționa în loc de locuințe un atelier nu-i dă acestei ilegalități caracterul unui act de guvernament.

Nu poate sta în picioare argumentarea că Min. de Int. judecă în ultima instanță și că legea nu admite altă cale de atac.

Min. de Interne chiar dacă ar fi comisiile mixte de rechiziții autorități speciale hotărăște în ultimul grad ca autoritate administrativă, fiindcă „Direcțiunea Administrației Generale“ hotărăște în cauză.

Ori art. 1 din legea contenciosului, contra acestor hotărâri admite introducerea cererii la Curtea de Apel.

Insuși acest art. de lege a introdus dreptul de atac contra hotărârilor administrative.

Evident deci, că Curtea de Apel a violat la darea hotărârei art 1 și 2 din legea pt. Cont. Adm. când a adus deciziunea sa.

Drib.

Chestiuni de medicină legală

Instinct sexual și generațiune

Anomalii, deviațiuni și perversiuni ale instinctului genital.

Instinctul genital poate fi de multe ori mobilul diferitelor forme de crimă sau delict.

Pentru acest motiv este indicată cunoașterea măcar în mod sumar a diferitelor deviațiuni dela forma normală a acestui instinct puternic, deviațiuni ce pretind ridicarea unor chestiuni importante de responsabilitate, din partea Justiției. Prin instinctul genital se subînțelege dorința tuturor sensațiilor voluptoase și a tuturor emoțiilor cari nasc din acesta. În totalitatea acestor manifestări intră și dorința raporturilor sexuale. Se poate întâmpla ca la indivizi cu

conformația anatomică normală a organelor genitale, să lipsească acest instinct, fără să fie vorba de impotență sexuală. Instinctul genital, de multe ori poate să fie incomplet, actul sexual nefiind însoțit și de senzația voluptoasă. Sunt cazuri de acestea la neurasenici, nosofobi.

Exaltarea instinctului genital se manifestă foarte adesea în cursul unor anumite maladii și în acest caz prin natura sa patologică comportă aproape totdeauna ireponsabilitatea (Vibert). În fruntea acestor maladii stă temuta *paralizie generală*. Majoritatea paralizicilor generali la începutul boalei au o hiperactivitatea funcțională cu predominanță în sfera genitală.

Cele mai multe violuri și atentate la pudoare sunt făptuite în această perioadă.

Folia circulară împinge în faza sa de excitație, ca și paralizia generală (debut) la aceleași acte Krafft-Ebing a cules mai multe cazuri de accese de excitație genitală la *epileptici*.

În regulă generală, după accesul de epilepsie urmează o stare de *amnezie*. Lucrul acesta trebuie cunoscut de judecători.

Atentatele la pudoare, violurile făptuite de epileptici nu sunt totdeauna brutale și violente, uneori sunt pregătite cu multă precauțiune pentru o bună răușită și pentru a fi salvați de pedeapsa legilor.

Demența senilă dă un foarte însemnat contingent de atentate la moravuri, după sublinierea lui Vibert, în medicina sa legală, ediția 5-a, lucrare consultată de noi.

Această formă de demență poate să se manifeste prin redeşeptarea instinctului genital sub o formă uneori foarte caraghioasă: exhibiția organelor genitale, joc cu copiii de ambe sexe etc.

Idiozii în privința instinctului sexual sunt foarte brutali. Fac masturbație continuă aproape, comit atentate brutale la pudoare, violuri și fac acte de pederaștie pe copii.

O cauză a acestor manifestări morbi de ale instinctului genital la atarispecimene patologice e și *slăbirea voinței, pierderea sau slăbirea puterii de inhibiție*. Aceste chestiuni trebuiesc cunoscute de magistrați.

Anumiți indivizi prezintă o *inversiune a instinctului sexuali*. Aceștia sunt: *homosexualii sau uraniștii*.*

Această formă de inversiune are a repercuție și asupra gusturilor, tendințelor, felului de simți și judeca, astfel că unii s'au exprimat astfel asupra acestor indivizi: „*Creer de femei într'un trup de bărbat*.”

Unii uraniști sunt căsătoriți ba chiar au copii. Ei declară însă că plăcerea sexuală o au gândindu-se la un individ mascului. Uraniștii nu sunt rari. Nu-i oraș mai mare unde să nu aibe societatea lor bine organizată. Unii din ei — la un moment dat se consideră nenorociți, sunt foarte rușinați și se cred victimele societății. Ei sunt însă și cei dintâi cari se plâng amarnic contra legilor și judecărilor cari le împedecă satisfacerea gusturilor lor.

La unii e lucru sigur că simțul moral pare tot așa de pervertit ca și simțul genital. Inversiunea sexuală se observă de obicei la indivizii cu ereditate nevropatică și ei înșiși sunt desechilibrați și neurasenici. Inversiunea e însoțită adesea de exagerarea

*Interesantă e cartea lui Krafft-Ebing *Psychopathia sexualis*. (1895)

instinctului genital. In unele cazuri inversiunea sexuală apare ca o anomalie psihică izolată și se observă la oameni cu reputație de normali.

Veritabilă inversiune sexuală este congenitală (Vibert).

La femei deasemeni se observă ca și la bărbați inversiunea sexuală.

Perversiunea simfului genital după Vibert este starea indivizilor la cari actul sexual sau unul din fazele lui (erecția, ejacularea, spasmul voluptos) nu este provocat prin cauzele sale obicinuite ci numai printr-o excitație cu totul anormală.

Acești indivizi se împart în mai multe categorii după natura excitantului anormal care acționează asupra lor: Fetishiștii, masohiștii, sadicii, necrofili (amor pentru cadaore) etc, Natura acestor excitante este așa de variată, încât e greu de enumerat. Fetishiștii, masohiștii, sanghinarii, sadicii, necrofili *nu merită beneficiul iresponsabilității.*

Homosexualii a căror anomalie este congenitală, rar prezintă turburări nervoase accentuale.

Adesea sunt foarte bine echilibrați și sunt dotați de o inteligență remarcabilă.

Dr. Od. Apostol
Medic de spital Cluj.

Sexagenarul codului civil

DI Andrei Rădulescu, unul din rarii noștri juriști cari au legat Pandectele cu Cronicele și Jurisprudența cu istoria românească, a ținut o cuvântare de sărbătorire a celor șasezeci de ani ce au trecut dela codificarea legilor civile în țara noastră.

Dnul Andrei Rădulescu a adus aminte că codul nostru civil a împlinit la 1 Decembrie 60 ani de aplicare, și după pravilele lui Matei Basarab și Vasile Lupu, codul civil este legiuirea cea mai lungă ce-am avut-o în țara noastră.

Dar vechimea lui nu este singura lui calitate. El are o altă; Este creiat, ca întreaga noastră organizare de stat în entuziasmul unei generații care vedea în Franța, țara model.

Și cât de mare dreptate au avut acești entuziaști amici ai instituțiilor din Franța, se vede din însăși roadele ce aceste legiuri și alcătuiri le-au dat.

Oricât am fi dispuși, prin însăși spiritul nostru latin, de-a ne critica și-a ne defăima chiar, nu se poate nega că țara noastră a avut o organizare politică, socială și juridică, ce o pune și-o pun într-o vădită situație superioară, față de celelalte state din Balcani.

Generația de acum o jumătate de veac, a înțeles perfect de bine că dacă e vorba a ne da o organizare și o legiferare fundamentală, trebuie să-o căutăm în țara cea care prin veche cultură, prin obârșie comună latină, ca și prin frumusețea alcătuirii ei democratice, putea fi un izvor și un model, și-o normă vrednic de-a fi urmată. Am luat astfel nu dela străini, ci dela frații noștri mai mari ceace se potrivea cu firea noastră.

Dar în această codificare, ca și în alte legiuri, noi am avut destul spirit original pentru-a nu fi copiiștii altora: Am adaos ceace ni s'a părut că este potrivit nouă, și am lăsat mai ales timpului ca să ne

învețe ce trebuie adaos sau scăzut din împrumutul străin pentru a-l potrivi firei noastre etnice.

Academicianul care a căutat să sărbătorească cei 60 de ani de cod civil, a dat prilejul celor ce se ocupă cu studiul evoluției noastre intelectuale, să confirme o cultură, care plecând dela străini, nici-odată nu a fost o copie informă și moartă ci o creație vie a unei rase bine inzestrate.

JURISPRUDENȚA

Curtea de Apel Timișoara Secția II

Nr. Dec. din 3 Iunie 1926

Rentă viageră cerută de mama unui frânar mort prin accident CFR — Disp. art. 18 legea XVIII/1874 și XIX/907 — Uz și drept în vigoare — Legea de org. a Casei muncii — M. Of. 23/923 și art. 154 C. C. Austr. — Motive — Adnotare

S e n t i n ț a :

Admite apelul Direcțiunii Generale CFR din București, în contra sentinței nr. 656—7—1924 din 27 Mai 1925, pronunțată de Tribunalul Caransebeș, reformează în totul această sentință și în consecință respinge acțiunea reclamantei Elena Ambruș, obligând-o a plăti pârâtei, în termen de 15 zile și sub sancțiunea execuției silite lei 1200 (una mie două sute) cheltueli de prima instanță și lei 500 (cinci sute) cheltueli ivite în apel.

M o t i v e :

Pârâta, în termen legal, a înaintat apel, în contra sentinței primei instanțe, cerând reformarea acestei sentințe, respingându-se acțiunea reclamantei și obligând-o, în acelaș timp, la suportarea cheltuelilor de proces.

Ca motive invoacă pe acele dezvoltate în scrip-tul preparator, prezentat înaintea Tribunalului și anume:

1. Reclamanta nu are drept la despăgubiri, deoarece relativ la despăgubirea accidentații lor și a urmașilor lor, nu mai este în vigoare legea XVIII: 1874, ci legea pentru organizarea Casei Muncii CFR, publicată în Monitorul Oficial, Nr. 23 din 2 Mai 1923, care prevede că dreptul la despăgubire revine exclusiv văduvei și descendenților, iar stabilirea quantumului despăgubirii, sub formă de rentă viageră, este tot acolo prevăzută, așa că nu poate fi lăsat la aprecierea justiției, sau a părților litigante.

2. Nici conform uzului și legilor în vigoare, acțiunea reclamantei nu este fondată, întrucât acestea cer, ca condiție, ca mama să fie lipsită de orice mijloace materiale și în special să fie incapabilă de orice muncă, și decedatul fiu să fi fost obligat la întreținerea ei.

Reclamanta, în termen legal, a făcut în scris, cerere de aderare la apelul pârâtei, cerând reformarea în parte a sentinței primei instanțe și anume, numai în privința quantumului pensiei lunare, cerând să fie majorat, dela 300 lei la 800 lei, și a i se acorda și cheltueli, atât de primă instanță, cât și de apel, după tariful corpului de avocați, socotind pe aceste din urmă la suma de 3000 lei.

După expunerea cauzei, în conformitate cu disp. art. 497 pr. civ., și citirea sentinței apelate și a scrip-telor dela dosar, mandatarul pârâtei a susținut oral motivele din apelul scris, cerând reformarea sentinței

primei instanțe, în sensul acolo formulat și acordare de spese de proces.

Mandatarul reclamantei, la rândul său, a dezvoltat oral motivele din cererea de aderare scrisă, cerând reformarea sentinței primei instanțe, în partea atacată prin cerere și în sensul acolo formulat și confirmarea ei în celelalte părți cum și acordarea de spese de proces atât pentru prima instanță, cât și în apel, după tariful corpului de avocați.

Curtea,

Deliberând asupra apelului pârâtei și asupra cererii de aderare la apel, a reclamantei.

Având în vedere concluziile orale puse de părți și scriptele dela dosar.

Având în vedere că reclamanta, prin petițiunea introductivă de instanță, cere ca Tribunalul să oblige pe pârâtă, ai plăti o rentă viageră de 500 lei lunar, pe care în urmă o majorează la 800 lei, cu începere dela 1 Martie 1924, rentă care i-a fost refuzată de Direcția CFR.

Având în vedere că reclamanta își bazează acțiunea pe faptul, că fiul său Ioan Ambrus, fost frănar CFR, care o susținea pe ea și frații săi minori, și-a pierdut viața, în accidentul de tren, survenit la 24 Februarie 1924, în stația Armeniș și pe dispozițiunile art. 18 din legea XVIII:1874 și legea XIX:1907, cât și în baza uzului și a dreptului în vigoare.

Având în vedere că pârâta, la prima instanță, prin scriptul preparator prezentat, a cerut respingerea acțiunii, pe motiv că legea invocată de reclamantă a fost abrogată, prin legea de organizare a Casei Muncii CFR publicată în Monit. Oficial Nr. 23, din 2 Mai 1923, care prevede că: dreptul la despăgubiri sub formă de rentă viageră, îl au exclusiv numai văduva și descendenții funcționarului care a suferit accidentul.

Că în ce privește acest drept, acordat părinților, conform legilor în vigoare, este subordonat condițiunii ca părinții să fie lipsiți de ori ce mijloace materiale, în special incapabili de a munci și tot odată fiul să fi fost obligat anterior, la întreținerea lor.

Având în vedere că Tribunalul, prin sentința apelată, a admis în parte acțiunea reclamantei, obligând pe pârâtă ai plăti, drept despăgubiri, pentru decesul fiului său suvernit în accidentul mai sus menționat, o rentă viageră, de 800 lei lunar cu începere de la 1 Martie 1924, și până la sfârșitul vieții sale.

Având în vedere că sentința primei instanțe se întemeiază pe împrejurarea, necontestată de părți, că fiul reclamantei, în calitate de frănar al CFR și-a găsit moartea, fără vina sa, în accidentul de tren, întâmplat în ziua de 24 Februarie 1924, în Stația Armeniș și pe împrejurarea că reclamanta, împreună cu trei fii minori ai ei, frați ai defunctului, au fost susținuți de cătră acesta, până la moartea sa.

Având în vedere că în drept sentința se întemeiază pe disp. art. 1, din legea XVIII: 1874, care stabilește răspunderea obiectivă a întreprinderii de cale ferată, pentru ori ce accident mortal, cu excepția cazului, când accidentul s'a produs din însăși vina sinistratului, și pe dispozițiunile din art. 2, a aceleiași legi, care prevede obligația de întreținere, în sarcina întreprinderii de cale ferată, în cazul când sinistratul era obligat prin lege, la susținerea cui-va.

Că în conformitate cu art. 154, din Cod. Austr.,

sinistratul avea aceasta obligații de a întreține, cum se cuvine, pe mama sa.

Având în vedere că în instanța de apel, pârâta în sprijinul apelului său, a invocat motivele dezvoltate în scriptul preparator de la prima instanță, iar reclamantă a cerut majorarea speselor, pe baza scumpirei traiului și confirmarea în celelalte părți, a sentinței tribunalului, pentru motivele coprinse în ea.

Având în vedere ca atât doctrina cât și jurisprudența, admit în mod unanim, că puterea legiuitoare, care a întocmit legea, poate singură să o modifice,

Că o lege dar, nu poate fi nici modificată, nici abrogată, printr'un regulament.

Că în privința abrogării unei legi, ca se poate face, atât în mod expres, printr'o dispozițiune în acest sens din noua lege, fie în mod tacit, când legea nouă coprinde dispozițiuni contrare, legii vechi.

Având în vedere că aceste principii își au neîngăduiți, aplicarea, ori de câte ori este vorba de o lege, cu caracter obștesc.

Că în ce privește însă legile cu caracter de interes particular, intervenite între anumite persoane, în scopul reglementării unor raporturi derivând dintr'un contract, dat fiind acest caracter al lor, eminentamente contractual, nu mai este nici o rațiune, că pentru desființarea lor, să se facă aplicațiunea principiilor expuse mai sus.

Că cu tot titlul de lege, care îl poartă, aceasta în definitiv, și în fond, în ce privește întreprinderea de cale ferată și angajații săi, nu este de cât o convențiune, încheiată de ei și deci consecința juridică a acestui fapt, este că: ea ia naștere, se modifică și se desființează, prin consimțământul mutual al părților contractante, exprimat fie în mod expres, fie că el ar rezulta în mod tacit, din unele fapte, cari nu pot fi interpretate de cât în atare sens.

Având în vedere că în speță, legea invocată de reclamantă, în sprijinul acțiunii sale, este evident o lege de interes particular, întru cât este menită a reglementa și unele raporturi, isvorite din contractul de locațiune de servicii, intervenit între întreprinderea de cale ferată, pe de-o parte și angajații ei, pe de altă parte.

Că așa fiind, pe baza celor mai sus expuse, această lege în ce privește raporturile dintre întreprinderea CFR și angajații ei se poate modifica sau desființa prin consimțământul mutual, al acestor părți exprimat fie în mod expres, printr'o declarație scrisă, fie în mod tacit, rezultând din oare-cari fapte.

Având în vedere că noua lege a Casei Muncii CFR și în special regulamentul ei, în ce privește Direcția CFR și angajații ei reglementează aceleași chestiuni, ca și legea anterioară, cu deosebire că aduce oare cari modificări relative la quantumul, și persoanele ce pot beneficia de ajutoare și pensii, dar în schimb creiază noi drepturi și beneficii, pentru aceștia din urmă;

Având în vedere că noul regulament, prin art. 92, prevede în mod expres, că: toate dispozițiunile din legile și regulamente similare, ale căilor ferate, din teritoriile alipite, contrare dispozițiunilor din acest regulament, sunt abrogate;

Având în vedere caracterul contractual al legii anterioare, față de menționatele persoane și fiind seamă de principiile mai sus expuse, această dispoziție a regulamentului poate fi privită ca o desființare sau abrogare, a legii anterioare, fața de menționatul e

persoane și ținând seamă de principiile mai sus expuse, aceasta dispoziție a regulamentului poate fi privită ca o desființare sau abrogare a legii anterioare, în ce privește persoanele amintite, exprimată de părți în mod expres.

Că dacă însă s'ar obiecta, că această dispoziție poate fi luată numai ca o declarație unilaterală, din partea Direcțiunii CFR și ca atare, pentru acest motiv, nu ar putea opera abrogarea legii și față de angajații ei, totuși aceasta abrogare în față de aceștia din urmă, a avut loc și ea rezultă în mod tacit din următoarele fapte:

a) Tot personalul CFR conf. art. 24 din regulamentul C. M. face de drept parte, din instituția Casei Muncii;

b) Toți acești angajați ai Direcției CFR, pe baza art. 74 din regulament, au reprezentanții lor, în consiliul de Administrație al acestei Case;

c) Din momentul promulgării regulamentului și pe baza art. 25 din el, toți angajații și familiile lor, beneficiază de toate avantajele, create prin noua lege, ca: locuințe, instituții de asistență, de educație, cultură, ajutoare și pensie, pentru boală, accident, nașteri etc.

Având în vedere că prin împrejurările că: angajații sunt de drept membri ai Casei Muncii, iau parte la conducerea ei prin reprezentantul lor și beneficiază de favorurile acordate prin regulament și legea nouă, nu se poate face altă deducție, decât ei au înțeles prin acestea să adere la aceste noi dispoziții și împlini să renunțe la dispozițiile din legea anterioară, astfel încât din aceasta rezultă în mod tacit abrogarea acestei legi și fața de ei;

Având în vedere că nu se poate admite ca angajații să beneficiază numai de dispozițiile avantajose lor, din ambele legi, întrucât dispozițiile din legea și regulamentul nou, formează un tot, obligația fiecărei părți, fiind fixată în măsura echivalenței primit de ea, dela cealaltă parte;

Că noile dispoziții coprinzând obligații mai ușoare decât legea anterioară, pentru Direcție, cu privire la ajutoare și renta viageră, creiază în schimb alte noi favoruri pentru angajați;

Că așa fiind, a se considera în vigoare dispozițiile din vechea lege, relativ la rentă viageră, pentru angajații și familiile lor și în același timp, ei să poată beneficia de noile avantaje create prin noua lege, pe lângă că ar fi înechitabil, și nedrept dar este și contrar cu voința presupusă a părților contractante și cu principiul că convențiunile trebuiesc executate cu bună credință;

În ce privește dreptul reclamantei, pe baza uzului și a dreptului în vigoare;

Având în vedere că art. 154 din Codul Austr. prevede obligația pentru copii, de ași întreține părinții cum se cuvine, în cazul când aceștia cad în sărăcie;

Având în vedere că acest drept al reclamantei, fiindu-i conferit printr-o lege cu caracter de interes obștesc, evident, pentru principiile expuse mai sus, nu poate fi atins prin noua lege și regulamentul mai sus menționat;

Având în vedere că dacă în principiu reclamanta are acest drept; în speță încă el, nu-i poate fi acordat, condițiunea cerută de articolul menționat, „ca ea să fie căzută în sărăcie” ne fiind îndeplinită;

Că această rezultă, atât din Certificatul eliberat de Primăria Com. Zorzești, la 19 Octombrie 1924,

din care se constată că: ea posedă în acea comună o casă și patru jugăre de pământ, cari ori cât de slab ar fi pământul, poate produce un venit suficient pentru susținerea unei familii, la țară, cum și din împrejurarea, care rezultă din declarația sa, făcută înaintea Curței și deci consemnată în procesul verbal de ședință, că are vrâsta de 45 ani, și deci nefiind înfirmă, poate munci spre a se întreține.

Pentru aceste motive Curtea în majoritate, găsind întemeiat apelul părții, a trebuit să reformeze sentința primei instanțe și să respingă acțiunea.

Cheltuelile de proces s'au acordat pe baza art. 508, 428 și urm. pr. civ.

(ss) Ernest-Ceaur Aslan
consilier referent
redactor al sentinței.

(ss) Gh. Pavulescu
consilier.

(ss) I. Rădulescu
grefier.

Opinie separată

Propun confirmarea sentinței tribunalului din motivele redactate în acea sentință și pentru că cred că greșit enunță majoritatea că legea din 1874 XVIII. este abrogată;

Această lege în general stabilește responsabilitatea obiectivă a CFR, adică pentru toți cari sufer oareșcare daună prin exploatarea lor.

Dar în speță nici nu este vorba de despăgubirea unui împiecat la CFR la care s'ar aplica regulamentul CFR, ci este vorba de o terție persoană, care a suferit daună prin exploatarea periculoasă a CFR prin urmare în ce privește responsabilitatea de desdaunare a CFR neîndoelnic trebuie aplicat dispozițiile legii sus amintită (1874 XVIII).

Altă întrebare hotărâtoare este aceea că oare mama accidentatului conform dreptului material are drept la desdaunare ori ba?

Art. 154 din cod. austriac, (reclamanta locuiește pe acel teritor unde în vigoare e cod. civil austriac și accidentul s'a întâmplat tot acolo) dispună că dacă părinți ajung în miserie copiii sunt datori să-i întrețină în mod cuvincios.

În aceasta privință având în vedere datele din dosar și anume că mama accidentatului posedă numai 4 jug. de pământ cari conform atestatului comunal sunt slabe și îngreunate cu 7—8 mii lei.

Că tot dânsa mai susține și un alt băiat, care e incapabil de muncă.

Că și dânsa e într-o vârstă mai înaintată (45 ani).

Că accidentatul din venitul său regulat a ajutat-o în toată luna; în formez convingerea și pot stabili ca fapt că accidentatul în toată luna regulat a ajutat pe mama sa maximum cu sumă 300 lei lunar.

În consecința reclamanta prin decesul fiului său căzând dela acest ajutor, tribunalul bine și în mod legal a admis în parte acțiunea, de aceea am propus confirmarea sentinței.

la 3 Junie 1926.

(ss) Anton Feher
președinte.

Adnotare. Speța rezolvată de Curtea de Apel Timișoara a pus în discuție două probleme mari: soluția conflictului între două legi civile, apoi teoria abrogării unei legi ținând cont în special de o lege cu caracter contractual.

Ca să elucidăm chestiunile, pe cari le discutăm: În Ardeal legea maghiară XVIII/1874 a decretat răspundabilitatea obiectivă a întreprinderilor periculoase, cum sunt și căile ferate. În aplicarea acestei legi este irelevant, dacă persoana, care a suferit accidentul, a fost un particular sau a stat chiar în serviciul c. f. În conformitate cu art. 2 punct 2 din lege în caz de moarte întreprinderea este obligată a plăti cheltuielile de înmormântare, apoi dacă decedatul a fost ținut prin lege ori prin uz de drept a întreține pe cineva, și aceste cheltuieli, întrucât acestea i-au fost sustrate. În art. 3 se mai adaugă, că un contract sau o stipulațiune (regulament de serviciu), prin care răspundabilitatea stabilită de aceasta lege s'ar stinge ori s'ar restrânge în prealabil, nu are efecte de drept.

În anul 1921 intervine legiuitorul nostru și prin Legea pentru organizarea Casei Muncii CFR dispune înființarea unei instituțiuni în scop de a veni în ajutorul funcționarilor, lucrătorilor și a familiilor lor pentru a-le înlesni traiul, a contribui la creșterea și educația copiilor lor și pentru creșterea copiilor rămași orfani prin moartea tatălui funcționar sau lucrător la căile ferate. În ultimul articol legea dispune, că un regulament va stabili în detaliu toate măsurile de ordin administrativ, ce privesc Casa Muncii, precum și normele detaliate de funcționare. Regulamentul eliberat în temeiul autorizației cuprinse în lege aranjând și chestiunea ajutoarelor în caz de accident nu admite decât ajutor pentru înmormântare, apoi recunoaște drepturile la pensiuine ale văduvei și ale copiilor legitimi sau legitimați până la vârsta de 18 ani impliniți. Totodată în dispozițiunile transitorii anunță, că dela promulgarea regulamentului . . . toate dispozițiunile, legile și regulamentele similare ale căilor ferate *din teritoriile alipite*, cum și orice alte deciziuni, instrucțiuni sau ordine contrarii prezentului regulament sunt abrogate.

Din acest material comparativ se desprinde clar, că dreptul la desdaunare a ascendenților chiar avizați la întreținere a fost suprimat. Reclamanta în instanță totuși s'a răzâmat pe legea veche, iar pârâta CFR a susținut inadmisibilitatea acțiunii pe tema nouilor rândueli. Curtea în majoritate a adoptat punctul de a vedea a pârâtei, iar opinia separată argumentează pe lângă aplicarea legii XVIII/1874.

Examinând, dacă soluția sau opinia separată este justă, trebuie, să pătrundem în primul rând la principiul general de abrogare a unei legi. Regula constituțională de conduită este,

că o lege nu poate fi abrogată nici în mod expres, nici în mod tacit, decât printr'o altă lege. Un regulament numai atunci poate abroga legea, dacă legiuitorul a autorizat puterea executivă, să reglementeze chestiunea pe aceasta cale sau dacă uzul de drept ori interpretarea uzul de fapt (obiceiul) a sancționat regulamentul. Toate aceste depind însă și de caracterul legii. Și pentru a ajunge la soluția justă, aici trebuie, să intercalăm a doua problemă. Legile de drept civil se compun din două categorii, una care reglementează raporturile obștei și alta, care tranșează un raport contractual. Dela cea din urmă părțile se pot abate, abrogându-o astfel, în afară de cazul, când dispozițiunile sunt de ordine publică. Văzând aceasta normă călăuzitoare ne întrebăm apoi, să poate considera ca fiind abrogată legea XVIII/1874 în privința drepturilor angajaților căilor ferate prin Legea Casei Muncii și regulamentul ei, sau prin faptul concluderat, că impiegații căilor ferate continuă serviciile lor în baza acestei regulament. Răspunsul nu poate fi, decât — afirmativ.

Pe lângă considerentele invocate în sentința, ce o adnotăm, convingerea noastră a mai fost determinată de următoarele împrejurări. Legea XVIII/1874 fiind menținută în vigoare prin Decretul 1 C. D. — firește în mod provizoriu — a rămas în aplicare până la unificare. Legea Casei Muncii CFR și regulamentul acesteia indubitabil au intenționat realizarea unificării a raporturilor de serviciu între căile ferate și angajații lor.

Legile nu sunt un scop prin ele însăși, ci urmăresc o țintă, de a satisface necesitățile morale, sociale, economice. Legile n'au numai un conținut ci și o idee de fond. Dacă se pierde sau se învechește ideea de fond, aceasta împrejurare încă este o cauză internă de a înceta o lege, prin urmare, când din noua lege rezultă preciz intențiunea de a aranja un complex de raport în mod unitar, și aceasta pentru un interes superior, — pentru unificarea serviciului de comunicații — credem, că voința legiuitorului este manifestată neîndoelnic, cumcă a înțeles, să scoată din funcțiune legea parțială, provizorică și a-o înlocui cu o lege generală de organizare. Aceasta tendință cată a se respecta cu atât mai mult, dat fiind, că și natura lucrului face, că legea generală înfirmă legea parțială.

Dar ne întărește în convingerea noastră situația reală. Într'adevăr toți angajații cf. sunt sub ocrotirea Legii pentru organizarea Casei Muncii și se bucură de avantajele și favoru-

rile inițiate de aceasta lege. A susține, că în ciuda acestei realități utile — pentru unica chestiune încadrată în legea XVIII/1874 aceasta lege ar fi normativul — e contradictoriu principiilor aplicabile contractelor bilaterale. Iar legile de organizare, referindu-se la o colectivitate, ce intră în raport de serviciu cu Statul, în condițiuni legiferate, în sfârșit de fapt înlocuiesc numai contracte similare. Faptul de intrare în serviciu, înseamnă acceptarea modalităților și chiar bunele moravuri exclud combinația a dispozițiilor favorabile din două legi opuse, întrucât o astfel de atitudine ar desechilibra prestațiunile. Nu poate combate această părere nici împrejurarea, că art. 3 din legea XVIII/1874 declară dispozițiunile legii ca fiind de ordine publică, din momentul, ce aceasta lege în cece privește relațiunile între căile ferate și angajații lor urmează a se privi ca fiind cu totul abrogată.

Pentru toate aceste motive susținem, că sentința Curții, care arată o nouă cale — e absolut justă, deși în speșă aplicarea legii vechi era mai echitabilă. Aplicarea legilor însă nu poate fi cârmuilită de oportunism, numai de spiritul lor propriu.

Subzidiarul privitor la „sărăcie”, fiind chestiune de fapt, nu prezintă interes.

Samuil Ligeti

doctor în drept, avocat pe lângă
Curtea de Apel, Timișoara.

Curtea de Apel Brașov

Secția II.

Sedința dela 3 Aprilie 1926.

Președinția d-lui Ioan Celășoanu, președinte.

Despăgubire respective întreținerea lunară. Când mama al cărui fiu a fost omorât de autorul părâșilor are drept a cere întreținerea de la aceștia cin urmă.

I. Dreptul prevăzut în art. 1327 c. civ. pentru identitate de motive, se cuvine nu numai văduvei și copiilor ucisului, dar și tuturor persoanelor cari în baza legii sunt obligate la întreținerea alimentară, mai ales că art. 1327 c. civ. are un înțeles enumerativ, iar nu limitativ: așa că din acest punct de vedere în principiu reclamanta, având dreptul de a formula pretențiuni de despăgubire, contra autorului părâșilor, evident că-l are și contra acestora.

II. Nu-i necesar ca omorâtul în momentul uciderii să fi fost în situațiunea de a presta întreținere, desul să existe posibilitatea că ea să fi putut fi efectuată în viitor.

III. Deși e adevărat că prescripția de 30 de ani, prevăzută de art. 1489 c. civ. primește numai pe făptuitor, nu și pe terți, însă întru cât moștenitori nu pot fi considerați ca terți urmează că ei nu pot beneficia de prescripția de 3 ani, aceasta cu atât mai mult cu cât o datorie nu-și schimbă natura prin faptul trecerii ei din patrimoniul autorului în acela al moștenitorilor.

Curtea

a dat după terminarea dezbaterii orale (referărei publice) din 17 Iunie 1926, astăzi în ziua de 16 Iunie 1926 următoarea.

Deciziune:

Respinge apelul reclamantei, admite apelurile părâșilor, reformează sentința primei instanțe numai în ce privește cheltuelile de Judecată în sensul că le majorează la una mie lei către pârâta I. și una mie

lei în total pentru pârâșii II. și III. Mai obligă pe reclamantă că în 15 zile sub urmarea execuției să plătească 1 (una) mie lei pârâtei I. și una mie lei la un loc pârâșilor II și III. cheltueli în apel.

Motive:

Reclamanta a intentat acțiune contra pârâșilor pentru despăgubire respectiv întreținere lunară 30 lei din 10 Noembrie 1910 până la 15 Noembrie 1921, iar de la această dată câte 200 lei lunar până la moartea reclamantei pentru motivul că pârâșii sunt succesorii lui Bartos Mihály acela care a omorât pe fiul reclamantei, anume Farkas Mihail, care ca fiu al ei avea obligațiunea de întreținerea mamei.

Tribunalul a respins acțiunea pe motiv că reclamanta fiind cu dare de mână, având avere imobiliară de 70.000 lei valoare, pe lângă uzufructul unui imobil, cum și o pensie de întreținere de 250 lei lunar ce primește dela un fiu al ei nu se găsește în sărăcie cum și pe motivul că conf. art. 1327 C. c. a. pagubă și toate cheltuelile ocazionate prin omorul unei persoane se restituie numai văduvei și copiilor ucisului ceea ce în speșă nu e cazul.

Reclamanta a făcut apel contra sentinței primei instanțe pentru greșita interpretare a art. 1327 c. c. apoi pentru că prima instanță a stabilit greșit că reclamanta posedă avere suficientă și deci nefiind în sărăcie nu poate pelinde întreținere de la pârâși.

Astăzi în instanță reprezentantul reclamantei susținând aceste motive, arată că averea imobiliară ce posedă clienta sa este atât de minimă în cât primăria comunală i-a eliberat certificat de paupertate și că taxele de impozit și cheltuelile ce are cu acele imobile pentru întreținerea lor sunt foarte mari în raport cu venitul foarte mic ce are de la ele.

Că dacă unul din fiii ei îi servește pensie de 250 lei lunar, aceasta nu înseamnă că ea n'ar avea drept să ceară dela toți copiii ei să contribuie la întreținerea necesară. În concluziuni a cerut admiterea apelului și în consecință a acțiunei.

Pârâșii au făcut și ei apeluri contra sentinței primei instanțe pentru majorarea cheltuelilor de Judecată acordate, specificându-se partea fiecărui dintre ei și reprezentanții lor având cuvântul astăzi în sedință au pus concluziuni în acest sens, cerând în același timp repingerea apelului reclamantei.

Curtea

asupra apelurilor părșilor

Având în vedere actele dela dosar cum și motivele de apel și concluziunile părșilor.

Având în vedere că dreptul prevăzut în art. 1327 c. c. pentru identitate de motive, se cuvine nu numai văduvei și copiilor ucisului, dar și tuturor persoanelor cari în baza legii sunt obligate la întreținerea alimentară, mai ales că art. 1327 c. c. are un înțeles enumerativ iar nu limitativ, așa că din acest punct de vedere, în principiu reclamanta având dreptul de a formula pretențiuni de despăgubire, contra autorului părâșilor, evident că-l are și contra acestora.

Având în vedere că obiecțiunea pârâșilor, cum că în momentul omorârei fiului reclamantei, dânsul era un copil de 15 până la 16 ani, în imposibilitate deci de a și putea întreține mama, nu este întemeiată de oare ce nu-i necesar ca omorâtul în momentul uciderii să fi fost în situațiunea de a presta întreținere, destul să existe posibilitatea ca ea să fi putut fi efectuată în viitor.

În ce privește prescripțiunea prevăzută de art. 1489 c. c. după care în caz de crimă, acțiunea în desdauzare se prescrie prin 30 ani.

Având în vedere că deși este adevărat că această prescripție privește numai pe făptuitor, nu și pe terții, însă întru cât moștenitorii nu pot fi considerați ca terți, urmează că ei nu pot beneficia de prescripția de 3 ani, aceasta cu atât mai mult cu cât o datorie nu-și schimbă, natura prin faptul trecerii ei din patrimoniul autorului în acela al moștenitorilor.

Așa că obiecțiunile de drept, invocate de pârâți sunt nefondate.

În fapt: Având în vedere starea de fapt constatată prin sentința primei instanțe, pe care Curtea găsiind-o reală și bine stabilită o adoptă în totul;

Având în vedere că, în ce privește pretențiunea reclamantei de întreținere pe trecut, ea este nefondată în baza principiului „Nemo pro praeterito alitur“.

Având în vedere că din certificatul de pauperitate invocat de reclamantă, rezultă că dânsa are cel puțin câștigul unui muncitor manual (cu ziua).

Având în vedere că în ce privește starea materială a reclamantei, prima instanță a stabilit din actele aflate la dosar că în afară de ceea ce poate câștiga zilnic prin munca sa manuală, apoi posedă și avere imobiliară suficientă, precum și o întreținere lunară de 250 lei dela unul din fiii dânssei care exclude afirmațiunea dânssei că s'ar găsi în stare de sărăcie.

Considerând că, în ce privește obiecțiunea reclamantei că astăzi impozitele și cheltuelile subsistenței sale personale sunt foarte mari încât îi răpește mult din venit, nu este întemeiată pentru că, în măsura în care sau mărit cheltuelile din cauza deprecierei valutei în aceeași măsură s'a mărit venitul.

Că prin urmare constatarea în fapt că reclamanta are suficiente mijloace de trai și nu mai este avizată pentru aceasta să mai pretindă și dela pârâți întreținere, este întemeiată, așa că pentru aceste motive apelul reclamantei a trebuit să fie respins.

În ce privește apelurile pârâților, cheltuelile s'au acordat numai în parte, de oarece interesele pârâților a fost oarecum comune și s'au bazat pe dispozițiunile art. 425 și 508 pr. c.

Data și citită în ședința publică astăzi 16 Iunie 1926 în Brașov.

Ion. I. Cetățeanu Traian Theodoru Alex Ballan
Președinte Raportor Consilier

Artur Valentin Grețier

Notă. A. A. 1325—1327 din c. c. a. să referă la daunele și modul despăgubirii în caz de leziuni corporale. Ele își au aplicațiunea atât în caz de culpă aquilină, cât și în cea contractuală.

Art. 1327 prevede că în caz de moarte, se cuvin despăgubiri soției și copiilor mortului. În codul civ. român nu există o atare dispoziție exprese de legi, totuși pe baza principiului general cuprins în art. 998 (comp. art. 1295 c. c. a.) s'a decis că acțiunea în daune să cuvine nu numai persoanei lovită direct prin delict, ci și aceluia care au suferit indirect, așa că copilul al cărui tată a fost omorât,

are o acțiune în daune proprie a sa, nu în calitate de moștenitor al aceluia. Deasemeni în ce privește soția, ascendenții întreținuși de copilul omorât etc.

Textul art. 1327 c. c. a. a dat naștere însă unei contraverse și anume: este el o excepție a regulii generale din art. 1295, sau o repetare al aceluiași principiu? În primul caz urmează să fie strict interpretat, așa că dacă să pricinuește moartea cuiva, dreptul la despăgubire nu să poate întinde la alte persoane decât cele prevăzute în text, căci dacă legiuitorul n'ar fi voit să-i dea o aplicațiune taxativă, nu l'ar fi intercalat în lege. În acest sens vezi, jurisprudențele citate în Stubenrauch. Comentariu (art. 1327 not. 5). Majoritatea însă a jurisprudenței și autorilor nu vede în acest articol decât o aplicațiune a principiului general și de aceea conferă dreptul la despăgubire nu numai copiilor nelegilimi, părinților întreținuși de copilul omorât, dar chiar și soțului neputincios întreținut de soție. (V. Krainz system § 392). — Curtea prin sentința dată s'a raliat la această ultimă părere.

O altă chestiune contraversată este cea referitoare la prescripția prevăzută de art. 1489. După acest text acțiunea în daune să prescrie prin trei ani. Cum textul nu distinge, urmează că-i indiferent dacă daunele deriva din delict, sau din contract, ambele fiind supuse prescripțiunei mici. Este adevărat că sunt autori de valoare cari nu aplica prescripția de trei ani daunelor derivând din contract, pentru că ele nu sunt decât o transformare a obiectului prestațiunei și ar fi nelogic ca îndeplinirea lui să fie supusă unui termen de prescriere, iar daunele altui termen, totuși azi aproape chestia nu mai suferă discuție (V. Krainz § 301).

În caz însă de crimă prescripția este de 30 ani și la această lungă prescripție este supus autorul, coautorul și complicele faptului încriminat, răspunderea lor fiind în principiu, solidară (1301, 1302).

Ce se întâmplă cu terțile persoane ale căror răspundere la despăgubire i-a naștere din alte motive, decât ca copărtaș la crimă? Chestia este iarăși contraversată: După unii, față de niște atari terții se aplică prescripția generală de trei ani (V. Stubenrauch art. 1489 not. 4), după alții urmează a se aplica prescripția de 30 ani Krainz, § 301). Fără a fi chemată să rezolve această problemă în mod enunțativ însă, și mai mult din motive de speță, Curtea pare că preferă prima părere. (Vezi *Curentul Juridic An. III No. 6—7/1926.*)

REZUMATE DE JURISPRUDENTE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și înalta Curte de Casație

Tribunale

Recurs. Accident. Daune. Culpă victimei. Respingere. Art. 1311 cod. civ. austriac. Recurenta staționând într-o zi de fârg dinaintea unei prăvălii automobilului intimatului trecând pe acolo și a îndoit o aripă pentru care fapt recurenta a fost dusă la poliție și forțată să plătească 3000 lei daune; ceace a făcut. După aceea a intentat acțiune la judecătorie, iar intimatul a mai prelinș 1000 de lei, însă judecătoria a respins ambele acțiuni. Recurs.

In drept: In principiu acel ce este finut la repararea prejudiciului cauzat nu se poate apăra de responsabilitate decât dovedind sau cazul de forță majoră sau greșala victimei care a cauzat prejudiciul (vezi *Plastara* vol. IV. pag. 210), principiu ce în codul austriac își găsește o expunere mai clară și mai vastă în dispozițiunile art. 1311 în sensul că dauna o suferă persoana dăunată, ori de câte ori se află în ipoteza numită de doctrină „casus mixtus“, adică acea persoană care a fost dăunată a provocat întâmplarea daunătoare. Cazuri mixte sunt: 1. Când daunatul a cauzat dauna prin voia sa. 2. Când daunatul a călcat legea menită să prevadă daunele întâmplătoare. 3. Când cineva s'a amestecat fără necesitate în afaceri streine. In toate aceste cazuri păgubașul va suferi dauna totală. (v. *Krainz* I. 345 și *Negrea* V. III. p. 174.)

Prin urmare în speșa prejudiciul cauzat automobilului pârâtului a provenit din vina șoferului fiindcă a staționat într'un loc nepermis, călcând legea menită a preveni atari daune, fapt pentru care a și suferit sancțiunile legii prin condamnare de către poliție. Reclamanta nu este în culpă cu nimic și ca atare suma ce a plătit-o este fără cauză legitimă și urmează a i se rambursa de intimat. (*Trib. Satu-Mare* Nr. 968—926 S. II. *Huzum red.*)

Donațiune. Ingratitudine. Revocare. Art. 948 c. civ. austriac. Prin contractul de căsătorie Nr. 13 din 29 Iulie 1900 dresat în fața ofițerului stărei civile reclamantul s'a căsătorit cu pârâta. Pe baza contractului de donațiune din 20 Sept. 1917, reclamantul a donat pârâtei, soția sa, un imobil, care a și fost intabulat în C. Funduară.

In timpul căsătoriei soția în dubla calitate de soție și donatară a avut o purtare rea, astfel a părăsit în trei rânduri pe reclamant, iar ultima dată a plecat în America; a gonit din casă pe reclamant, s'a certat totdeauna cu el, făcându-i mizerii.

In drept: Atât principiilor surprinse în *Opus tripartitum juri consuetudinarii a lui Verboeczy*, consfințite de practica judecătorească și păstrate prin dreptul obișnuelnic, cât și art. 948 cod. civ. austriac, vătămând pe donator în persoana și onoarea sa, sonstitue o ingratitudine, care descalifică pe donator și-l face nedemn de a mai beneficia de donațiunea ce i s'a făcut, în cât donatorul este indrituit ca pe cale legală să ceară desființarea donațiunei, și să repue lucrurile în starea care era înainte de a fi donat. (Vezi *Plopu*, *Bucăși* alese din dreptul ungar, pag. 33.)

Prin urmare, în speșa, ingratitudinea din partea donatării fiind evidentă, acțiunea urmează a fi admisă. (*Trib. Satu-Mare*, s. II. sent. C. 2941—6. 1924 din 18 Maiu 1926. Preș. D. *Huzum*, judecător.)

Curți de Apel

Contencios. Cerere de anulare a unor deciziuni Ministeriale conf. legii XXXV—1874 art. 1, 5 și 6. Legea statutului funcț. publici. Art. 88 și 1373 în Constituție și această lege XXXV—1874 relativ la numirea notarilor publici. Respingerea cererii de anulare. Motivare. Dl. Ministru al Justiției prin deciziunile cu Nr. 26.914—27.498 din 24 Martie 1926, 27.488 cu aceeași dată, 28.525 din 27 Martie 1926, 26.442 din 23 Martie 1926, înființând câte un nou post de notar în Bozovici, Sănnicolaul-Mare, Reșița-Montană, Arad și Hălmagiu a numit în aceste posturi ca notari publici cu deciziunile Nrii 26.914, 27.501, 27.491 din 24 Martie 1926, 26.445 din 23 Martie 1926 și 28.549 din 27 Martie 1926.

Petiționarii: Pascu Ștefan notar public la Orșova, Gaița Valeriu notar public la Sănnicolaul-Mare, Petricu Cornel notar public la Bocșa-Montană, Sincai Traian Păscuțiu Silviu și Beleş Eugen notari publici în Arad precum și Camera Notarilor publici din Timișoara, prin petițiunile respective au atacat deciziunile de mai sus cerând a se declara ca ilegale și a se anula ca atare, pentrucă înființarea noilor posturi de notari precum și numirea titularilor se face de Ministru dar cu ascultarea camerei Notarilor potrivit art. 1 și 5 din legea XXXV. 1874 și pe cale de concurs conform art. 6 din aceeași lege, cerințe cari în cauză nu s'au respectat de oare ce înființarea noilor posturi ca și numirea titularilor s'au făcut în contra avizului Camerei Notarilor și fără concurs, și deci fără a se verifica, dacă cei numiți întrunesc condițiunile cerute de lege, contrar și dispozițiunilor art. 4, 39 și 70 din legea Statutului Funcționarilor publici. Că de la intrarea în vigoare a noilor dispozițiuni constituționale, înființarea noilor posturi nu se puteau face de șeful Statului de cât prin legi speciale, iar numirile titularilor se face de către șeful Statului iar nu de Ministru, conform art. 88 din constituție de oare-ce potrivit art. 137 din constituție, dispozițiunile de mai sus din legea XXXV: 1874 au fost abrogate ca contrari Deciziunile ilegale de înființarea noilor posturi, de notari publici și de numirea titularilor ating drepturile câștigate ale petiționarilor și au de efect micșorarea veniturilor și aducerea lor la săpă de lemn.

Ministrul Justiției prin reprezentantul său, precum și d-nii Bredicianu Mihai, Bogdan Virgil și Lușai Liviu notari publici noi numiți, au cerut respingerea cererilor de anulare susținând neteimeinicia lor.

Susținerile amănunțite ale părților, să găsesc în scriptele respective precum și în procesul verbal al ședinței de astăzi la care se face referire.

C u r t e a

Având în vedere că conform art. 1 din legea comună sau instituțiuni al căror buget este supus aprobării Parlamentului, guvernului, consiliilor comunale și județene. Aceasta fiind definiția legală a funcționarului public, este clar că noțiunea notarului public nu poate fi subsumată în acea definiție. E adevărat că art. 461 din c. p. al Transilvaniei declară, că notari publici sunt funcționari publici, dar aceasta dispozițiune de lege nu face decât să asimileze din punct de vedere penal al unor anumite delictive penale pe notarii publici cu funcționarii publici o asemenea asimilare unilaterale însă nu poate conferi notarilor publici calitatea de funcționari publici. Așa fiind dispozițiunile art. 88 din constituție precum și cele reș-

pective din Statutul funcționarilor publici nu au putut scoate din vigoare dispozițiile din legea notarilor și deci atât numirile cât și înființarea noilor posturi de notari publici făcute de Ministrul Justiției prin deciziunile atacate, sunt legale și deci cererile de anulare a acestor deciziuni trebuiesc privite ca nefondate și de aceea au fost respinse. (*Cartea de Apel Timișoara. Secția I. Dec. Nr. C. I. 1641—1926, redactor Lahovary consilier.*)

•••

Magistrați stabili. Punere în disponibilitate. Neregularea drepturilor la pensiuine. Dreptul de a primi salariul până la această regulare. Art. 21 legea LXV-912. Art. 69 al. 6 și 137 legea de organizare din 1924. Din actele dela dosar și susținerile părților, rezultă că recurentul a fost judecător șef, și pus în disponibilitate pe ziua de 1 Noembrie 1924, fiind dispensat dela post sistându-i-se și retribuțiunile. Recurentul a cerut scoaterea sa la pensiuine, chestiuine ce însă nu s'a rezolvat încă de Ministerul finanțelor iar până la rezolvarea cererei de pensiuine dânsul a cerut Ministerului de justiție ca să-i plătească salariul. Ministerul însă refuză aceasta pe motiv că recurentul nu a fost judecător inamovibil și deci nu intră în prevederile art. 137 din legea de organizare judecătorească din 1924.

In drept: Dacă recurentul nu a devenit inamovibil cu punerea legii de organizare judecătorească din 1924 și el, în baza art. 142 și 69 din acea lege a rămas și mai departe sub regimul decretului I. al consiliului dirigent putând fi pus în disponibilitate fără a fi pus sub cercetare disciplinară, totuși drepturile lui, la salar și pensiuine urmează a se judeca conform disp. legale care regulau situațiunea lui în momentul când a fost pus în disponibilitate și anume: Decretul I și „normele de salarizare“ date de consiliul dirigent și neabrogate la punerea recurentului în disponibilitate.

Conform decretului I a Consiliului dirigent și conform art. 21 al normelor de salarizare s'a menținut în vigoare legea LXV din 1912, iar conform acestei legi magistrații și funcționarii în general urmează a-și primi salariul până la stabilirea definitivă a pensiuinei.

Prin urmare, în speșă, greșit Ministerul de justiție invoacă art. 137 din legea de organizare judecătorească din 1924, întrucât acest text de lege se referă numai la magistrații deveniți inamovibili, iar recurentul în temeiul legilor citate are dreptul la salar până la stabilirea pensiuinei și cel mai târziu până la 1 Oct. 1925, data punerii în aplicare a noiei legi de pensiuine. (*Cas. III, dec. 323 din 18 Martie 1926.*)

•••

Recurs contra cheltuelilor de judecată. Când este admisibil. Art. 521 al. final procedura din Transilvania. În conformitate cu dispozițiile art. 521 al final, din pr. civ. transilvană, recursul este admisibil, în chestiuinea quantumului cheltuelilor de judecată, numai în cazul când este îndreptat concomitent și în contra altei părți a sentinței pronunțată de instanța de apel. În speșă, recurentul plângându-se numai că instanța de fond i-a acordat prea mici cheltueli de judecată, fără a ataca și altă parte a deciziunii instanței de fond. Recursul său este inadmisibil. (*Cas. I. dec. 1809 din 4 Martie 1926.*)

Expert numit de prima instanță. Excepțiuni contra numirii nu pot fi ridicate în apel. Art. 52 din legea XLI din anul 1881, prevede că excepțiunile pe care părțile înțeleg să le formuleze împotriva unui expert, trebuiesc ridicate imediat în fața instanței care a fixat expertiza. Deoarece în speșă, partea a ridicat excepțiunea de parțialitate împotriva expertului pentru întâia oară, abia în instanța de apel, cu drept cuvânt Curtea de apel o înlătură, ca neadmisibilă. (*Cas. I, dec. 1816 din 5 Martie 1926.*)

•••

Competință. Locuitor din Ardeal. În momentul alipirii Ardealului de naționalitate ungar; în urma războiului a optat pentru cetățenia jugoslavă, apoi în 1924 român. Dacă poate fi condamnat de instanțele militare române pentru faptul că înainte de a deveni român nu s'a conformat legii recrutării. Potrivit Tratatului dela Trianon, sunt de drept cetățeni ai Statului Român toți cei domiciliați în provinciile din Ungaria alipite României afară dacă nu au optat pentru cetățenia vreunui alt stat în termenul prevăzut de sus zisul tratat.

În speșă din biletul de indentitate cu Nr. 16384 din 7 Octombrie 1919 în care se menționează ca naționalitate a recurentului „Croat“ precum și din biletul de repatriere cu Nr. 837 din 14 Iunie 1922 eliberat de consulatul Jugoslav din București cu care urma a se repatria în Serbia — rezultă că recurentul, fost cetățean ungar la alipirea Ardealului cu România, în urma războiului a optat în condițiunile tratatului dela Trianon pentru cetățenia Jugoslavă.

Așa fiind potrivit art. 2 al. 1 din legea recrutării, dânsul nu poate fi recrutat la acea dată nefiind cetățean român și în consecință pentru infracțiunea comisă în acest timp nu putea fi judecat cu competență de către instanțele militare.

Imprejurarea că în anul 1924 recurentul obținând cetățenia română și venind în țară s'a prezentat autorităților militare spre a fi recrutat ceea ce s'a și întâmplat, nu putea atinge deasemenea competența instanțelor militare deoarece infracțiunea fusese săvârșită cu mult anterior datei la care el devenind cetățean român putea să capete calitatea de militar. (*Cas. II. decizia penală 1003 din 8 Martie 1926.*)

•••

Legea timbrului în Transilvania. — Acțiune insuficient timbrată. — Incunoștiințarea părții. — Acțiunea se lasă în nelucrare, nu se anulează. Potrivit art. 101 p. M. legea timbrului din Transilvania, nici o autoritate nu poate da curs actelor care nu sunt timbrate, sau sunt insuficient timbrate.

Același text de lege mai dispune că, netimbrarea actelor prezentate în fața instanțelor judecătorești are ca urmare lăsarea în nelucrare a cauzei, indiferent de stadiul în care ea se află și anume până când partea interesată va justifica plata taxelor către Stat.

Prin urmare în speșă rău Curtea de Apel a anulat apelul recurentului pe motivul că, dânsul, în termen de 30 zile ce i l-a acordat, nu a achitat taxele și, întrucât între timp dânsul a justificat achitarea lor, recursul este fondat. (*Cas. III. Decizia 1338/28 Sept. 1925.*)

•••

Revizuire. Când se admite în materie de chirii. Art 635 pr. c. Ardeal 621—634 aceiași procedură. Potrivit disp. art. 635 pr. civ. din Ardeal revizuirea este exclusă numai în afacerile supuse normelor pre-

văzute în art. 621—634 proc. civ. Ardeal și referitoare la procedura accelerată a încetării raportului de locațiune în legătură cu denunțarea contractelor de închiriere.

În toate celelalte cauze, supuse normelor de drept comun sunt aplicabile disp. art. 563 pr. civ. care reglementează limitativ cazurile de revizuire.

În speță fiind vorba de o acțiune intentată după dreptul comun iar nu de o denunțare cerută conform dispozițiilor speciale, prevăzute în art. 621—634 pr. civ. revizuirea este admisibilă și în consecință instanța de fond, a făcut o greșită aplicațiune a citatelor texte, când a respins ca inadmisibilă, cererea de revizuire a recurentului îndreptată contra unei sentințe definitive de evacuare. (*Cas. I. Complet chirii, dec. 2244 din 22 Aprilie 1926.*)

Rechiziții în teritoriile alipite în folosul funcționarilor civili. Legalitatea lor Art. 1 legea rechizițiilor și 26 legea chiriilor din 1924. Pentru legile vechiului regat, extinse în aplicațiunea lor în teritoriile eliberate și anume pentru cele referitoare la siguranța Statului, ele devin aplicabile de plano de îndată ce alipirea teritoriilor a avut loc fără să mai fie nevoie de o nouă publicare a lor pentru acele teritorii.

Legea din 10 Martie 1915 pentru modificarea unor articole din legea asupra rechizițiilor, în art. 1 dispune că rechizițiile se pot face și atunci când interesele apărării țării reclamă, iar regulamentul prevede rechizițiuni în toate acele cazuri, când necesitatea apărării țării o va reclama.

O asemenea necesitate s'a ivit, când ofițerii și funcționarii Statului trimiși în teritoriile alipite nu găseau locuințe și trebuind să-și îndeplinească însărcinările publice ale administrării acelor teritorii, să se recurgă la calea rechizițiilor.

Chiar dacă legea rechizițiilor și regulamentul ei, prin aplicațiunea impusă de situațiunea precară ca locuințe, ale funcționarilor trimiși a administra teritoriile, n'ar fi considerată ca o lege privind siguranța Statului, ceace nu este cazul, încă din moment ce a fost publicat regulamentul ei în „Monitorul Oficial” din 1922, cum și jurnalele Consiliului de miniștri date pe baza legii și a regulamentului rechizițiilor, prin aceasta a fost deșteptată îndeajuns luarea aminte a ținuturilor alipite asupra conținutului legii rechizițiilor, care a fost promulgată și publicată la timpul ei în „Monitorul Oficial” și prin urmare nu mai era nevoie de o nouă publicare în ținuturile alipite.

Ceeace confirmă însă legalitatea rechiziționării în întreg Regatul, este disp. art. 26 din legea asupra chiriilor din 27 Martie 1924, care arată că legea rechizițiilor, considerată ca lege de siguranță generală a statului, a fost socotită ca extinsă în întreg Regatul, căci se dă posibilitatea, pe temeiul dispozițiilor ei, funcționarilor publici de a li se pune la dispoziție locuințe, spre a-și putea îndeplini îndatoririle lor publice ce le sunt reaminate :

Împrejurarea că jurnalul Consiliului de miniștri prevede rechiziționarea de locuințe și pentru funcționarii Statului, în afară de locuințe pentru militari, nu poate fi invocată în sensul că această dispozițiune ar fi contrară legii și regulamentului rechizițiilor, pentru că legea modificatoare din 10 Martie 1925 arată că rechizițiile se pot face și pentru personalul civil ce întovărășește armata și că se poate face și în alte împrejurări dictate de interesele generale de Stat, care îngreădeau aplicarea legii rechizițiilor.

Extinderea dar, a cazurilor de rechiziții din timp de pace și la cazul determinat de nevoia ca funcționarii publici să aibă locuințe spre a-și îndeplini oficiile lor în teritorii, întră tocmai în cadrul intereselor generale de stat, care îngreădeau aplicarea legii rechizițiilor.

Din moment ce în interesul general reclamat de apărarea țării, Consiliul de miniștri a stabilit că este cazul de a se face uz de legea și regulamentul rechizițiilor și a dat jurnalul său în acest sens, prin aceasta o rechizițiune făcută pe baza aceluși jurnal are baza legală și ea nu atinge nici un principiu constituțional.

Principiile legii rechizițiilor sunt aplicabile dar în întreg Regatul nu numai în favoarea elementelor armatei ci și a funcționarilor Statului. (*Cas. III. dec. 46 din 15 Ianuarie 1916.*)

• • •

Funcționar public Transilvania. Dreptul administrațiunii de a l scoate la pensie după simpla sa apreciere. Valabilitatea acestei dispozițiuni până la 1 Oct. 1925, punerea în vigoare a legii pensiilor. Art. 2 al. 2. Decretul 1 Consiliului dirigent și 92 legea pensiilor din 1925. Conform art. 92 din noua lege de pensii, în chestiunile de pensionare a funcționarilor din teritoriile alipite pendinte în fața instanțelor până la 1 Octombrie 1925, data punerii în aplicare a noii legi de pensii, — urmează a se aplica legile de pensii în vigoare în acele ținuturi.

Prin urmare în privința admisibilității pensionării tuturor funcționarilor publici din Transilvania deci și a funcționarilor administrativi se aplică alineatul 2 al art. 2 din Decretul Consiliului dirigent, conform căruia oricare funcționar fără considerare la alte criterii legale ci numai pe temeiul considerățiunilor de serviciu poate fi în oricare moment pensionat din oficiu, dacă autoritatea în cădere apreciază astfel. Deaceea în speță, Ministerul de interne a fost autorizat, pe temeiul liberei sale aprecieri, să dispună pensionarea recurentului chiar și înainte de a îndeplini condițiunile de pensionare prevăzute în Statutul de pensionare al orașului unde dânsul ocupa funcțiunea administrativă și recursul în contencios contra acestei măsuri de ordin administrativ, nu este fondat. (*Cas. III, dec. 1567 din 20 Noembrie 1925.*)

• • •

Legea agrară pentru Transilvania. Competența Curții de Apel. Mărginirea ei la fixarea prețului, ca instanță de apel. Interpretarea hotărârei de expropriere cu privire la întinderea terenului expropriat. Nu este în căderea Curții de Apel. Art. 48 l. agrară pentru Transilvania. După art. 48 din legea agrară pentru Transilvania, Curtea de Apel, nu are altă cădere decât a fixa în a două și ultima instanță prețul cu care se plătește pământul expropriat, determinat în primă instanță de Comisiunea județeană.

În speță, din moment ce instanța de fond constată că hotărârea Comis. județene, supusă apelului nu este o hotărâre de fixare de preț — care singură putea fi atacată cu apel înaintea Curții de Apel — ci o sentință interpretativă a hotărârei definitive de expropriere, stabilind că plantațiunile în chestiune au fost deja cuprinse în exproprierea terenului declarate prin hotărârea și evaluate odată cu acest teren, cu drept cuvânt Curtea de Apel a respins apelul proprietarilor. (*Cas. S. U. Dec. 30/1925.*)

Cerere de justificare contra unei hotărâri a instanței. Când se admite. Aplicațiune cu privire la neachitarea la timp a taxelor de apel. Art. 456 p. civ. ungară. In fapt. Instanța de apel respinge cererea de justificare a întârzierii formulată de recurentă cu privire la neplata taxelor de apel și bazată pe împrejurarea că avocatul său primind somațiunea de plata acestor taxe, în loc să o satisfacă, a pus-o la arhivă. Motivul acestei respingeri este, că justificarea din culpa avocatului este exclusă de lege. Soluția a fost confirmată de Inalta Curte.

In drept. Potrivit par. 456 pr. civ. ungară, aplicabilă în Ardeal, partea care cere justificarea trebuie să-și bazeze cererea pe împrejurări serioase provenite din afară, iar nu pe împrejurări serioase provenite din propria sa culpă.

In speță. Curtea de apel constatând în fapt că cererea de justificare este bazată pe însăși neglijența avocatului părții, a procedat legal când a respins o astfel de cerere. (Cas. III, dec. 59 din 18 Ianuarie 1926.)

• • •

Chiril. Regulamentul orașului Arad. Dispozițiune cu privire la denunțarea contractului. Aplicațiune Art. 25 regulament. În conformitate cu disp. art. 25 regulamentul orașului Arad, contractele de închiriere pentru locuință al căror quantum de chirie anuală este inferior sumei de lei 1500 se pot denunța cu 3 luni înainte de data când urmează a se evacua imobilul închiriat și cu 6 luni înainte de această dată, când quantumul chiriei anuală este superior sumei de 1500 lei.

Termenele fixate prin disp. acestui text, au ca unică rațiune, pe de o parte protejarea intereselor proprietarilor, de a nu le rămâne imobilele neînchiriate, iar pe de altă parte protejarea intereselor chiriașilor, de a nu fi expus să rămână fără locuință, — diversitatea duratelor lor de 3 și 6 luni, justificându-se prin împrejurarea că imobilele mari, pentru cari se plătește o chirie superioară sumei de lei 1500, fiind mai mare, închirierea lor necesită un timp mai îndelungat, decât a imobilelor pentru cari se plătește o chirie inferioară aceleași sume.

Astfel fiind, întrucât neobservarea acestor termene nefiind sancționată prin regulament prin nici o decădere, urmează că în ipoteza unei denunțări tardiv introduse, nu se poate vorbi de nulitatea denunțării, ci numai de asemănarea efectelor sale, după expirarea termenelor fixate de regulament și calculate din momentul introducerii denunțării;

In speță, contractul de închiriere expirând la 1 Noembrie 1925 și quantumul chiriei contractuale, fiind superior sumei de lei 1500 prevăzută de art. 25 din regulamentul orașului Arad, — denunțare — pentru a duce la rezilierea contractului pe ziua de 1 Noembrie 1925, trebuia făcută cu 6 luni înainte de această dată, adică la 1 Mai 1925.

Potrivit principiilor arătate denunțarea intimatului făcută la 3 Iulie 1925, nepunând fi privită ca nulă, pentru a se vedea dacă instanța de fond a respectat disp. art. 25 din regul. orașului Arad, urmează a se cerceta dacă a acordat recurentei termenul regulamentului de 6 luni, din momentul facerii denunțării. (Cas. I, dec. 1692 din 26 Februarie 1926.)

MATERIAL PENTRU UNIFICAREA LEGISLATIVĂ

Regulamentul

privitor la stabilirea cotizațiilor ce au a plăti părțile interesate pentru reconstituirea cărților funduare din circumscripția Curții de Apel din Cernăuși (Monit. Of. Nr. 264 din 29 Noembrie 1925.)

Intr'un studiu premergător *) am amintit satisfacția, ce am avut-o că Ministerul Justiției a ținut seamă în fine și de trebuințele populației din Bucovina și a încadrat în așa zisă lege de unificare și accelerare, publicată în Monitorul Oficial Nr. 108 din 19 Mai 1925 — art. 66 — care dispune:

„Reconstituirea cărților funduare distruse se va face de șeful instanței respective, sub direcțiunea și supravegherea primpreședintelur și președintelur de tribunal. Cheltuielile ce necesită reconstituirea se vor pute acoperi prin cotizațiunile părților interesate. Cotizațiunile se vor stabili prin regulamentul ce se va întocmi de Ministerul Justiției.

Aceste dispozițiuni legale ne impun obligațiunea să analizăm în mod exact, dacă ele pot fi puse de acord cu legile și regulamentele în vigoare în Bucovina referitoare la cărțile funduare respective la întocmirea, reconstituirea și rectificarea lor.

Dacă aruncăm o privire repede asupra acestui regulament, constatăm că el se ocupă într'adevăr numai cu cotizațiunile prevăzute de art. 66 și trebuie să ne întrebăm, dacă acest regulament nu trebuia să lămurească dispozițiunile laconice ale articolului citat și să le pună de acord cu legile în vigoare referitoare la aceasta materie.

Nu poate fi îndoiată, că articolul 66 al legii citate, trebuia să prevadă cotizațiunile, fiind că după art. 109 a constituției noue, nici un impozit de orice natură nu se poate stabili și percepe decât pe baza unei legi. Ministerul Justiției era însă obligat să se ocupe în acest regulament și cu influența, efectul și urmările acțiunii prevăzute, anume a reconstituirii cărților funduare din Bucovina și să lămurească chestiuni, cari se impun fără voie la o privire repede a legilor în vigoare referitoare la cărțile funduare, legi cari însă trebuie să le fi studiat în totalitatea lor.

Mă simt dator să examinez acest regulament, fiind că eu am inițiat această acțiune, atât de necesară populației din Bucovina, prin raporturi și intervenții la Ministerul Justiției, prin aproape șase ani și eventuale inconveniente pot fi cu ușurință să-mi fie mie atribuite.

Din dispozițiunile legilor în vigoare referitoare la întocmirea, reconstituirea și rectificarea cărților funduare în Bucovina rezultă în prima linie, că supravegherea supremă asupra acestor lucrări incumbă Curții de Apel competente, în cazul de față Curții de Apel din Cernăuși.

Așa dispun §§ 2, 5 și 20 al legii din 25 Iulie 1871 f. l. i. No. 96 privitoare la rectificarea cărților funduare, că introducerea acestei proceduri incumbă Curții de Apel și că ea va lua măsurile necesare, ca publicațiune prevăzute de lege etc. Așa vorbește § 39 al legii pentru întocmirea cărților funduare în Bucovina din 8 Martie 1873 f. l. provinciale No. 23 și regulamentul la această lege de căderea Curții de Apel. Așa dispune legea referitoare la corectarea cărților funduare din 11 Decembrie 1906 f. l. i. No. 246 și regulamentul la această lege din 11 Octom-

*) Ardealul Juridic Nr. 10 din 15 Mai 1926.

brie 1907 f. l. i. No. 243 că judecătorii, cari vor fi ocupați cu întocmirea, reconstituirea și corectarea cărților funduare, vor fi numiți de Ministerul Justiției la propunerea președintelui Curții de Apel, că necesitatea reconstituirea cărților funduare va fi stabilită de Curtea de Apel cu aprobarea Ministerului de Justiție (§ 6 regulamentul), că imprimările necesare se vor procura și ține în evidență de prezidiul Curții de Apel, că judecătorii ocupați cu întocmirea și reconstituirea cărților funduare vor înainta de acord cu direcțiunea cadastrului în fiecare an până la 1 Octombrie un tablou asupra lucrărilor, cari vor fi de executat în anul viitor, că comisiunile pentru alcătuirea cărților funduare vor înainta în fiecare cvar-tal prezidiului Curții de Apel tablouri asupra lucrărilor efectuate etc.

Din toate aceste dispozițiuni rezultă în mod neîndoelnic supravegherea supremă a lucrărilor referitoare la întocmirea, reconstituirea și corectarea cărților funduare e de căderea Curții de Apel și că în consecință aceasta e competente de a lua măsurile necesare. Această concluziune este numai o consecință logică, anume din următoarele motive:

Cărțile funduare trebuie să fie uniform întocmite și trebuie în deplină conformitate conduse, fiind că uniformitatea cărților funduare garantează și întărește încrederea generală (publica fides) în această instituțiune menită să dea garanții ireproșabile pentru siguranța proprietăților imobile, precum și a drepturilor asupra bunurilor imobile.

Nu încapă nici o îndoială că uniformitatea întocmirii cărților funduare poate fi atinsă numai în cazul, când lucrările întocmirii sau reconstituirii cărților funduare sunt conduse și controlate în mod exact de una și aceeași instanță. Nu este necesar de a mai adăuga, că cea mai neînsemnată deviere dela dispozițiunile stricte ale legilor și regulamentelor referitoare la cărțile funduare este potrivită să sdruncine încrederea generală în această eminentă instituțiune.

(Va urma)

Judecătoria Urbană Timișoara Secția Cărții Funduare.

No. 2628/926.

Extract din publicațiune de licitație suplimentară

În cauza de executare pornită de următorul Filip Walleh contra următorului Ecaterina Ioanovits, la cererea următorului.

Judecătoria ordonă:

Licitațiunea execuțională, în baza §§ 144, 146 și 147 din legea LX. din 1881, asupra 6—8 parte din imobilul conform B 13 și 17 a lui Catarina Ioanovits înscris în cf. a comunei Timișoara Jozelin (din circumscripția Judecătoriei ocolului Timișoara) Nrul 389 protocolului cf. A 1 No. top. 408 cu casa No. 318 în prețul de ordonare 121.020 Lei, cu susținerea dreptului de uzufruct a vād. lui Iosif Widiner născ. Moldovan Katalin intabulat sub C 19 pentru incasarea creanței de 200.000 lei capital, interese de

12% dela 1 Iulie 1925, spese de proces și de executare de 16.400 lei fixate până acum, spese de 3528 lei fixate acum pentru cererea de licitațiune; alui Banca Populară Timișoreană S. P. A. pentru incasarea creanței de 100.000 lei și acc. și a 159.000 lei și acc. a lui institut de credit și economii Timișoara Fabrică.

Licitațiunea se va ține în ziua de 16 luna August anul 1926 ora 9 în localul oficial al Cf. palatului dicasterial parter ușa Nr. 20.

Imobilul ce va fi licitat nu fi vândut pe un preț mai mic decât jumătate din prețul de strigare.

Cei cari doresc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție, în numerar sau în efecte de cauție socolite după cursul fixat în § 42 legea LX. 1881, sau să predea aceluiași delegat chitanța constatând depunerea, judecătorește, prealabilă a garanției și să semneze condițiunile de licitație (§ 147, 150, 170 legea LX. 1881; § 21 legea XL. 1908).

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat decât cel de strigare este dator să întoagească imediat garanția fixată conform procentului prețului de strigare — la aceeași parte procentuală a prețului ce a oferit. (§ 25 XLI. 1908).

Dată în Timișoara, la 17 Aprilie anul 1926.

Dr. Fiala m. p.
Judecător.

Pentru conformitate
Indiscifrabil
grefier.

DECANATUL BAROULUI DOLJ

No. 354. 1 Iunie 1926.

Premiul Baroului Dolj „Avram Iancu” Incunoștiințare

În conformitate cu dispozițiile Regulamentului pentru acordarea Premiului Baroului Dolj „Avram Iancu”, Decanul a prevăzut în bugetul său, pe anul 1926, un premiu de lei zece mii pentru cea mai bună lucrare juridică, din orice domeniu al dreptului public sau privat, scrisă de un avocat, din orice Barou din țară.

Termenul de depunerea lucrărilor, în 5 exemplare, este dela 1 Apr. 1926, până la 1 Septembrie 1926.

Regulamentul premiului este publicat în *Buletinul Uniunii Avocaților* An. II. No. 7/8 pag. 151 și în revista *Justiția Olteniei*, An. VII. 1926. No. 1 și 2 pagina 16.

Se aduce aceasta la cunoștiința tuturor D-lor avocați definitivi și stagiați.

Decan, Dem, D. Stoenescu